

*Madocsai Bea – VD. interjú,
Katolikus Rádió: “Mesterek és
tanítványok”*

VALI

MB: Amikor fiatal volt, mennyire volt szerelmes típus?

VD.: Nehéz erre válaszolnom, mert lehet, hogy nem is voltam szerelmes, mindig csak a szerelembe, vagyis magamba. Azt a remek és hátborzongató játékot játszottam, hogy én szerelmes vagyok; rengeteg dolgot csináltam, ötletes ajándékok, éjszakai utazás, séták, kutyafüle; nagyon sokat jelentettek nekem a lányok. De nem tudom, hogy nem csak a magam megtalálásának volt-e ez mindig egyre újabb lépcsője.

MB: Van-e olyan valaki, akit meg tud nevezni, mint mesterét a szerelem területén?

VD.: Mann: József és testvéreiből Jákobot, ahogy ő szeretett, amilyen elfogultan, bután, és gyönyörűen.

VÁLI

VALI

SZERELEMNAPLÓ

VERSEK 1963–2019

a kötet megőrizte az eredeti írásmódot

[tudod, nem hittem]

Tudod, nem hittem, hogy engem utolérhet
a szerelem,
azt hittem, gyorsabb vagyok nála.
Ha hívnál, félbehagynám ezt a bútorrajzot itt
akár nem törődnék többé a statikával
és éppen csak átcsúsznék belőle a vizsgán
a kedvedért akár lusta is lennék,
és mindig rendetlenül hagynám a szobámat
de kedvedért leszoknék az önhittségről
és emberszeretetet is tanulnék
és még sok mindent.

1964.01.26. éjjel // C.00058

[muszáj mindig rád gondolni]

– Most kezdtem a művészettörténetet tanulni – már 1/2 11 és holnap reggel kollokválók.

– Hogy mit csináltam eddig?

Az egész nap elment avval, hogy nem voltál itt. Így másra nem jutott időm.

Most már érted?!

Most hagyj tanulni.

[elégia kicsiben]

Úgy teszem a dolgom, mint régen,
amikor a nagymama biztatott:
ha még ezt a kis tejbegrízt megeszed:
jó kisfiú vagy
úgy teszem a dolgom most is buzgón, és mereven;
és várom,
 hogymegdicsérsz

1964.01. // C.00059

[minden este]

Érzelmeimet egy giccsfestmény, egy puskagolyó
repülés közben
és egy befalazott svábbogár tudná neked
elmagyarázni.
Lieber Gott, mennyi fegyelmezetlenség egyrakáson,
hónapszámra!

[mért jössz ide minden este?]

mért jössz ide minden este? (muszáj mindig rád
gondolni)
nem tudok a munkaszékre figyelni rajzolás közben
minden pillanatomat megzavarod
minden örömöm eltűnik, és helyébe hiányod lép
pillanatig se hagysz nyugton
mért muszáj nekem mindent hozzád hasonlítani –
itt furulyáztál mellettem –
mondd, te tudsz nyugodtan aludni?

1964.01. // C.00059

[gondolataimat]

gondolataimat odarakom az ágyad köré.
aludj jól.

1964.01. // C.00059/3

[miből hiszed, hogy mi erősek]

miből hiszed, hogy mi erősek és magabiztosak
vagyunk?!
szeretném már nem titkolni félelmeim voltomat,
és megkapaszkodni a mosolyodban

1964.04. // C.00062

[életemet is átrendezném kedvedért]

néha-néha sikerül gondolatban lemondani rólad.
úgy minden egyszerűbb lenne.
hát nem érted, hogy a szobámat és az életemet is át-
rendezném kedvedért?!
rossz utazás nem hozzád menni

1964.09. // C.15555

[bújócska]

kis simamosolyú bújócska a hétköznappal

1965.04. // C.18598

[1965.04.11. *fiúból férfi*]

szeretném ha teljesen az enyém lennél

1966.07.10. // C.00088/A

[*Zsófi-ügyem*]

Zsófi-ügyem évek óta egy helyben. Változott csak annyiban, hogy most már elvben szívesen házasodnék, elmúlt a szokásos fiatalkori szabadság-vágyam. Zs. a szeretet egy külső megnyilvánulási formáját csak magát fegyelmezve tudja adni. Viszont erre szükségem lenne.

És: nem merem eldönteni, hogy erről helyes-e lemondanom. Szoktatással talán csökkenne a hiányérzetem. Két év együttjárás után is úgy hiszem, hogy nehéz lenne nélküle élni. Nem hiszek hullámszó erősségű gyűlöletnek.

Emiatt gondolkodom, hogy együttmaradjak-e vele. Rengeteg a közös dolgunk, vagy egyszerűen Ez az érzés a szerelem, az első szenvedélyen túl. (fél órával később Zs. elment.)

[búcsúzólevél]

Fickókám! Nem ágálok döntésed ellen. Csodállak bátorságodért, hiszen ez a lehetséges legnagyobb tettek egyike. Tudod, hogy magam is hasonlóan gondolkoztam, csak döntenem nem tudtam. Nemcsak gyávaságból. – Amit tudok:

Életem legnagyobb élménye voltál – nagy-nagy szerelmemmel és nagy gyűlöletemmel együtt. Köszönöm ezt a két évet neked. Nagyon sokat köszönök neked. Életformát, szemléletmódot, meg a napi fogmosást is... Talán bizonyos fokig megnyugtat téged, ha ideírom, hogy mostanában én is nagyon sokat kínlódtam melletted.

Így hát nekem is nagy jót tettél – búcsúzom: Deske

[estefelé amikor]

estefelé mikor megül a rohanás
és lassan csönd lesz
ijedten kapaszkodom meg
az asztal szélébe kapaszkodom meg
helyette.
már nem is te hiányzol, hanem minden, ami él.
a világ élő felét vesztettem el benned.
meglepődöm, ha néha látlak,
hisz már tündérré rohadtál bennem.
ezt még egyszer megtorlom az emberiségen.

pedig a szeretőm hagyott csak el
kis, ócska, tudálékos, harcias szeretőm –
követte apró, okos vénusz-társai útját:
hallgatott a jobbik eszére.

[tudom, hogy tíz év múlva]

tudom, hogy tíz év múlva vén lesz hozzám képest

tudom, hogy nem vallásos szemléletű

tudom, hogy nem tud meleget adni nekem, hogy

mindig nagyon kínlódnék vele

tudom, hogy megmaradt önbizalmamat is elvette

volna

tudom, hogy nem voltam számára nagyon fontos

tudom, hogy nem hozzám való, férfibb férfit kíván,

én pedig nőbb nőt

tudom, hogy majd' mindig gyűlöltem is

akkor hát mért jövök meg a főiskoláról – ha látom –

mindig sebzetten, megfáradtan?

[százötös lap]

Seneca megmutatta nekem a világban a nyugalmat
Strindberg a csendet és az egyedüllét lebegését
sok ősz emléke és Brueghel képe a természetet
és annak melankóliáját
lányok vágyása a gyönyörűség létét
a rock and roll az őrzöngés örömét
Bartók fanyar mosollyal a végtelent
Klee azt mondta, a világ nem más,
mint tündéri hangulatok
látványa képzetemben
a németalföldiek megmutatták a kis emberek és
apró dolgaik harmóniáját
Louis Armstrong, hogy minden más közömbös,
amikor egy trombita szól
Zorba, a görög és Marina Vlady:
hogyan kell mosolyogni
az autóstop, a síelés, és – igen – a festés:
végtelen szabadságomat
a sebesség megmutatta az igazi szenvedélyt
egy csöndes lány léte a csöndes vágyódás
nyugalmát ismertette meg velem
éjjeli külvárosi séták egy fiúval –
a mámort és meghatódást
és gondolataim, ötleteim úgy mutatják,
alkalmas lennék
építőkockának a világ építésében–
de láttam háborúkat is
és Steinbeck megmutatta, nagyon jómódú vagyok
és ez egyáltalán nem természetes
környezetem: hogy valamennyire
mindenki elrontja életét
magambafelejtkezéseim –
a lineáris idő bizonytalanságát
sokfélét láttam: és fölmérve: nagyjából ott állok
fejlődésben, tudásban, ahol kell;
mégsem értek semmit.

nem értem a dolgok jelentését és kapcsolatát
olykor meghökkentő közelségüket hozzám
használnak és használom őket
mi köze a mának a tegnaphoz
mi közöm van mindehhez
mi is vagyok én –

1967.06. // C.00117

[csöndes, jó szót]

Csöndes, jó szót kapnál tőlem –
(sic!)

1968.04.08. // C.0016

[háromnegyed tíz]

háromnegyed tíz, munkába lépés aktusa,
igazgatói titkárság, irataimat gépelik.
átvetett lábakkal, elegáns zakóban egy ottfelejtett
régi újságot
lapozgatok közben,
de a betűket nemigen látom.
mintha kórházi fölvételen lennék: anyja neve –
szürke halottszemű emberek –
körülnézek: barakképület ez is – hát ide szegődtem.
nem ülsz itt; érzem.
pedig most félek.
 megsimogathatnál –

1968.05. // C.11721

[arra ébredtem]

arra ébredtem
 hogyan mozognak a levelek
arra ébredtem, hogy ketten vagyunk
 hogyan sütnék a napok –

[valaha is vágytam]

valaha is vágytam; minden együtt
elmúltak már a régi bajok
előttem képeim, festékszag
és naponta mondom: műtermem.
reggel pici cipő ágyam előtt
mindig vártam ezt
minden, minden együtt – mégis
régi cimborák
régi nyarak
régi zugok és szobák –
körülnézek
körülnézek: vadonat minden
illata nincsen még
idegen vagyok, túl nagy ez nekem
talán kicsit sok a zaj
kevesebb lehetne

[tulajdonképp rég vártam halálodat]

tulajdonképp rég vártam halálodat,
kis teásibrik,
hisz sok ideje – azóta – élsz együtt velem.
mégis, most, kicsit hirtelen
talán le kellett volna dobjalak azután;
– igen.
az ember el is felejt lassan –
és téged sem lehet éppé tenni már.
nem lehet éppé tenni, tudom
de itt hagyom még, az asztalomon.

[Kata-levelek/8]

2. levél Cigándra

Nem tudod hol lakik, halló,
igen, őt keresem, a felesége hivatali
száma, valahol a Thököly úton
laknak, te vagy az, Toka, napok
óta kereslek, szeretnék veled,
jó, szobában – folytassátok
mosolyog a szoba a friss
ruhák illata de' fényes hajlékonyak
vagytok, mind szépek vagytok
lányok és mosolyogva ülök
mellettetek és elcsendesedem mert
szépek vagyok mind – bár, tudom
gond a takarítás – és nem
kellettek, van aki
rám mosolyog. És kedves
ostoba vidám napszemüveget én
is föl tudok tudnék tudnál
tenni, de úgy mosolyogni.
Piros hajlékony ruhácskádiban
– bár van a városban, láttunk
még ilyet – hajadat összefogva
hátul lila kis izével
és így is jó most, igen a füled
mellett – pontosan nem tudom
megítélni, hogy tulajdonképpen
milyen a füled persze nagyon
ösmeri ujjam kis fényes
körbeszaladgálós és a frufrud ami
mindig épp olyan hosszú,
vagy egy kicsit másmilyen
belesüppedve macskapárna
fotelodba ma jól ment!
– jól van, kis csillag!
mindjárt leoltom a nagyot
ha van időd: a – sőt.
Holnap, majd holnap, kedves. te.

[Kata-levelek/9]

levél Sárospatakra

Katrinca

Valaki ma azt mondta biztos nagyon
utálod az ilyen grafikamunkát, nem
nem igaz ilyenkor teljesen mindegy
kétóránkénti szellőztetésekkel kétrét
hajolva erősen érzem saját szagomat
összeizzad az ember íróasztalával
talán majd este lefürdöm, igen, –
ilyenkor teljesen mindegy hol a
zsilett, kaparni kell mert ez a vonal
túlfutott, figyelmetlen voltam
erről eszembe jutott nem tudsz figyelmesen
egy menetrendet megnézni és
vekkert felhúzni mit csináljak
persze én is ilyen vagyok, nem nem
én másmilyen, nekem más bajaim
vannak, most – de mégis hogy
tudnék én segíteni – jószándék –
persze valami mindenkinek gyengén
megy például nekem – nem most
ezt hagyjuk, persze minden rendjén
van, mindig igyekezni kell romantika
ezen mélázni és éjjel azt álmodtam
maratoni futó vagyok logikátlan módon
az első voltam tudod az utolsó
1–2 km-t (?) a stadionban futják
irgalmatlan fáradtan emeltem
tovább testemet, nem volt fontos
hogy többiek messze hátrébb a
félálulás görcse – igen ezt ébren
is átéltem, az ember ostoba naiv
fejvel ment azt hiszi csak akaraterő
kérdése egy ilyen verseny megtántorodtam
és a fejem egyre mélyebbre
esett még talán egy kör de nem

bírom a lábamat emelni figyelj
még tovább, no anyám nagyon kedves volt
messzi csillagon él megédesíteni
magányomat egy tábla csokoládét
ajándékozott nekem, érthetetlen
csodák maradtok számomra, nők
zsugorivá zsugorodott világunkban, szép
igen talán elég ha mindig jól mozdítja
kezét, reggel fölkel és fölül a
villamosra, megfőz, él holnap, talán
nem is több az egész persze mi
tudunk másról is, de erről nem
szoktak beszélni, mert túl zsúfoltak
a villamosok, de – igen – van más
is, bár hiába nézné az ember
a nudista strandokat a római
műemlékeket és a mozivászon
mögött nincs semmi, de mégis
hiszem tudom hallom bár semmi
értelme és csak tovább húzom
a vonalat mint kéne, tudom
a hétköznapiak közötti gyöngyszem
egyszer tíz forinttal több vagy véletlen
ajándékmosoly egy fölösleges
lágymozdulat és – mindig –
egy ametiszt-kristály, talán
meleg a fürdőruha feszülő
testek egy gyöngysor a meztelen
nyakon, vagy talán csak siker és
kiállítás, vendégkönyv – nem, nem
igaz, nyár sem, és tenger sem
álom, nem amikor végre egy pillanatra
fölébredtem levettem a felsőruhát,
biztos az nem engedett fészkelődni
álom közben, aztán
korán keltem, legalábbis a majd'
hajnali fekvéshez korán, de
szeretem, így jó a napot elkezdeni
vaksin hunyorogva, és
szembenézve az íróasztallal, körülnézek
a kezem mozog, ott egy kép

a fűtőtest fűt, szék, ceruzák
a Körtér zaja a szomszéd szobában
és lent a téren, és a
szomszéd területben az U-Thant
a főtitkár és az első sajtó-
értekezlet minden rendben, ha
megemelem azt a ceruzát ott
akkor majd megindul a gép és én is
rendben vagyok csak ez semmi
más, hidd el semmi más
kiszámítható minden lassan
meg lehet tanulni egy-kettő-egy
egy a sok között, jó egész életemben
erre tanítottak
– éjfél talán, kedd, most
lefekszem
megint tévedek könnyű nektek
azt mondom, e nélkül valahogy
közelebb kéne, – de csak aki
hiszi, hát ezért mindegy hogy
hideg az ebéd krumpli és
kövér a szakácsné is, bár két
jegyet is elfogad, mindegy
a papír és a gondolat, ez is
húz lefele – most pontosan
kifejeztem magamat
megyek fürdeni.

1969.04. // C.00203

[Kata]

kezdem megérteni dolgomat.
nagyon óvatosan kell
e tenyeremre szállt madárkát tartanom,
szél se fújja, el se törjön
mozoghasson kedvére
(s megtanítom röpködni)

[munkám eddigi célja]

munkám eddigi célja volt a megjelenítés által
bizonyosságot tenni magam számára
nyugtalan életünkben szinte
felismerhetetlenül megbúvó,
örökre vágyott,
időtlen,
mozdulatlan harmónia mellett.

egy nélkülem tárgygyá dermedt szék,
egy nyugodt hegy s egy álló fa,
okos bicska az asztalomon,
s egy meg nem csendült kis pohár
– de ami él is:
a lassú szél,
s egy csendes nyári délután –

[Kata-levelek/11]

Édös kis fehér cselédöm!
Reggel nem vagyok álmos és este nem
vagyok álmos és süt az őszi nap
meg minden.
Ösmerheted azt a szezont után elhagyott
balatoni partot, még zöld gyep, de
a sok kerítés pázsit és út
között már senki nem jár.
Néha motorberregés, a szél a fák között,
messziről kong egy ladik, ahogy rakodják.
A strand is üres, a hintáért nem verseng
már senki, a bóján halászmadár ül.
Kicsi a látóhatár, mintha szobában ülnél,
olyan sűrű a lomb. Nem messzire látni
csak. Néhány fa már a vízben áll.
Gyep meg homok, kupacba hordott
kerti székek, üres szemetesládák, lakatolt
bódék. Beljebb a fák között (a parton ülök)
egy-két gémlábú nyaraló (tavasszal
sok itt a víz) a többit már takarja
a lomb.
A Holt-Tiszának ez az ága
száz méter széles lehet talán,
de csodássá varázsolja, hogy szemközt
a partot nem látni már: házmagas
lombfüggöny végig, mintha embernemjárta
vadon lenne. Egyszer behúzódtam árnyékuk
alá ladikkal, néhol a víz fölé jóval benyúlnak.
Olyan kanyart vett a víz, hogy igen hamar
eltűnik, mindkét oldalt.
Én nem teszek mást, csak üldögelek
nyugágyban, olvasgatok, bámulgatok.
Minap egy halászmadárt figyeltem
ladikból. Parton állongott egy száraz
gallyon. Föléveztem jócskán, aztán
hagytam, hogy a szél közelébe – alá sodorjon.

Aztán nagy ívben vissza. Végül már
egész közel, és nem röptül el,
igaz, hogy csak a ceruzám mozgott közelében.
Egyebet meg még nem is rajzoltam.
Nem is kell. Elég nézni.
Akár a szobából. A vízre néz.
Van fürdőszobám is, meg előszobám
gardróbbal, erkély, mifene.
Megérdemlem a Magyar Népköztársaságtól
ezt a kényelmet. Pokoli jól esik
ez a teljes öneleresztés. Néha elkarikázok
a gáton

* * *

Madárkám én már olyan jól kipihentem magam,
hogy ha kedved van, szerda vagy csütörtök reggel
gyere le... meg tudjuk azt tenni, hogy nem
alkalmazkodunk pár napig egymáshoz, jó?
Csak villanyoltásban.

[álmban megint]

hát itt voltál megint?
zavarsz ám, cimbora
mért jössz hozzám
most kezdjek el inni?
más már a rend
nem szabad és nem szabad –
úrsten, micsoda évek voltak!
héjj, kispajtás
emlékszel-e még?
irtózatoss komolyan vettük a munkát,
félszemmel lestem az arcod,
jól teszem-e
(mindketten tudtuk, vezetsz is engem)
s most itt vagy.
te egyetlen halottam
te éjszakai énem
valahai szellemi társam
jajj, te leány!

* * *

már megtanultam egymagam élni
s a kormányosi hídon senki nem áll

*[Katának
három tojás románca]*

Ki az, aki által itt minden porszem nyugtalan?

Ki okozza szelíd pormacskák csúf halálát?

Remeg a kosz és bejön Ő

Mosogatórongy szemére száll bús felhő

Most pihenőhelyét elhagyni kényszerül

S mindjárt nyakig benne ül

A lében.

S számos pohár a lében alászáll,

sugdolózik, meg nem áll

S alant az Ultra marja őket

s szegény nőket is.

A frizsider a sarokban megremeg

Zsírpapírai zizegnek

Az áram benne kereng

A háromnyolcvanasok pihennek még.

És ha jó

Ő

ajtó csattan

olaj csordul íziben (bár nem túl sok)

S három tojás moccan

Összekoccan

S elnyúlik a lábas alján

Egy darabig.

(a só egy kicsit gipszes)

(De hát erről a kőművesek tehetnek.)

Benn a szobában tűz zsong

Díspárnák díspárnálkodnak

Csak Huizinga nem leli helyét

Egy darabig.

(A lépcsőházban összebújva

lám-lám

kőművesek Huizingát olvasnak

s pusmognak:

fájintos regény,

szegény,

biztos keveset kapott érte
pedig jobb ez még
a disznósajtnál is)
(egy darabig.)
S mi történik közben Vele?
Kiről eposzunk szól
Ki elgurult telefonfóbiáját keresgéli
négykézláb az ágya alatt
(be sikkes) (innét nézve)
s nem leli,
ó baj
na azért nem annyira
s lám megleli ott alant.
(kinek lehetne kölcsönadni?)
Éljen Ő!
Ez a helyes beszéd
nyissa ki a szemét
ha nem veszi észre,
hogy itt kérem
eposzok szólnak
meg minden
(mit mondasz?
nem hallom)
Semmi, csengettek.
Megyek.

[magyarázat Katának]

jaj, házacsám, én házacsám
nem mondtad-e:

mostmár mindig – ?!
s ablakaid nem rám néznek
ablakaid messze néznek...
ej, kertecském, kicsi rétem
ablakaim messze néznek
felhőt-eget nézdegélnek
de tégláim téged érnek
összetartozunk mi rég...

1970.03. Zsennye // C.00257/2

[távirat Katának: a fázó harangvirágok]

a fázó harangvirágok megkérték orkán herceget,
nyugodjon már kedvükért.
megteszem, szólt, s nem tudták,
hogya megáll,
szétfoszlik az éjben.

1971.11. // C.00383

[bontóok-e]

Bontóok-e, hogy házasságkötésem előtt
(s azóta is), viszonyom volt Paul Kleevel?

[veled álmodtam]

veled sétáltam álmomban, Zsófia
bár ennek semmi értelme nincs
nagy kertben, falak között
próbáltalak meggyőzni
szemközt a domboldalon
gyerekek meg állatok vonultak
befelé a városba
te épp egy zsinóron
húzható játéknak örültél
én próbáltalak utánózni ebben
még valami utazásról is szó volt köztünk
sajnos semmi többre nem emlékszem

[már föl se írom]

már föl sem írom, el se mondom,
hogy veled álmodtam
de reggel még nyelvem alatt forgattam az éjjel ízét
– és persze bevallottam, hogy
nagyon fontos vagy nekem
és orrod gyöngyözött az izzadságtól
a nők mindig hordanak fényképeket magukkal
gyerekkori fotóimat vetted elő
álomban egy festővel éltél együtt
de néhány tartózkodóan többértelmű mondatod
boldoggá tett
még megszidtál, hogy
nem törődöm eleget feleségemmel
mi a fene, lelkiismeretemmé váltál?!
szégyenkezve elrohantam virágot lopni
meg hogy beszéltél rólam valakivel
hát, – ennyi.

[ma éjjel diplomaták között]

ma éjjel diplomaták között voltam
lámpák, autók, könnyed meghajlás
suhogó tiszti köpenyek, ahogy bevezettek
folyosók
valami sötéten kellett áthaladni
ami közben megindult alattunk
hadihajó volt, ágyúval, háborúba készült
szürke egyenruhák közt egyedül
én voltam civil
valamit vártunk
aztán rohamautón falukon át
hideg félelem
a többiek énekeltek félelmükben
majd megint a fényes ház
csillárok, nők, büfé, könnyed meghajlás
pedig féltünk
a bejárathoz legközelebbi székre ültem
a nagyteremben
csönd, mindenki előre figyelt, várt

és akkor leültél mellém

[kotorászom ceruza után]

kotorászom ceruza után
veled álmodtam még öt perce
mint cserebogár értelmetlen életéhez – ragaszkodom
hozzád
úgy látszik.
Istenem, milyen otthon voltam veled!
amúgy levélbólogató – rutin életem.
tudod, hogy tíz éve szeretlek már?
volt nekem Zugligetben egy remek nagymamám,
ezüstfejű bottal
emlékszel
talán ő élt igazán.

1973. 03. // C.00438/2

[álmodtam megint]

felöltözve, de ágyon hancúroztunk
nagyon örültünk egymásnak
birkóztunk
olykor pulóverjét simogattam, kívántam is.
és mindent meg akartam beszélni vele, gyorsan.
végre és teljesen együtt, egymással.
 ha még tudnék egyszer tenni valamit érte
 még szót váltani
 megtudni, mennyire szeretett
igen, az égi-, és nem a földi szerelem
a túlvilágból ő érdekel

1973.04. // C.00441

[majd egyszer elviszlek]

majd egyszer viszlek, elviszlek szénásszekéren
én hajtom a lovakat
száz év múlva, az égben –

[torlódás, kinézek a villamosból]

torlódás, kinézek a villamosból
távolról mentő, közelebb,
dermesztő ijedtség.
a hordágyon kék-zöldkockás nadrágod látszik.
eszméletlen vagy
utasítást küldesz gyerekeidnek.
már jobban vagy. Őrizlek
halkan beszélgetünk. minden rendbe jön majd
nyugalom, most jó
persze, tudom
együtt élve alig szeretnélek. talán
életem értelmetlen kincse
éjszaka gazdag vagyok

[elfelejtettem, hogy tíz éve már]

elfelejtettem, hogy tíz éve már
ma, mint a mesében, veled álmodtam
hívtál te hívtál beszélgessünk egyet
valami csendes helyet kerestünk, de mindig
megzavartak
én már egy zugra is gondoltam,
ahol összebújhatnánk
kint Zugligetben
s megint csak lestem a szavad, jól teszem-e.
hát igen.

mindent elvesztettem veled, tudom.
ésszel választottam szakmát helyetted
most falom a munkát – valami, ami hasonlít hozzád
de semmi nem melegít föl ma már
és talán ez a legrosszabb az egészben

okos szabályok mozgatnak
s mivel nem érdekelnek – nem uralkodnak rajtam a
dolgok.
undorítóan magabiztos vagyok
(Seneca bátyám, nem így gondoltam én)
– mindent el is fogok érni
rajtad kívül, te leány

[megint álmodtam]

megint álmodtam
álmodtam, hogy szeretsz
egyszerű dolog.
mosolyogtál
s újra mellém ültél, ennyi az egész
panaszkodtam rád, értetted.
bementünk egy trafikba
tanácsot is adtál
én mégis a kapuba beszaladó kisegeret vettem.
ezt is megértetted.
a nappalok komolytalanok.

[ha lenne anyám]

ha lenne anyám
vagy lenne asszonyom
vagy lenne valakim
ha gyenge lennék
ha ember lennék
ha hallanék
ha figyelnék
egy érintés
egy érintés
egy érintés
egy tekintet
nézne
nézne
látna
fogna
nyílna
művész vagyok
fekete kalappal

[szarvasbogár]

leginkább talán egy hím szarvasbogárhoz vagyok hasonlítható.

lírai alkat, belülről puha.

hátam fekete, mozgásom merev.

billegve és határozottan törtetek céljaim felé.

csápjaimmal simogatok, ha úgy kerül a dolog.

sok tisztelőm van.

izületeimet rendben tartom.

1982.03. // C.01084

[a legelső]

délutáni sétának indult
ránk sötétedett
elhagyott házak között botorkáltunk. fáztunk.
nem volt segítség
örökké távolodva?
időszámításom megint ez lesz:
egy éve már nyolc éve már?

1982.03. // C.01086

[első előtti]

egészen levetkőztél nekem
úgyhogy megláttam arcodat

*[egy tizenkilenc éves történet
befejeződött]*

aki kézenfogva andalog szerelmével
az még semmit nem tud
vagy csak az tud mindent?!

Isten, alkalmatlan vagyok megoldani az életemet

egy tizenkilenc éves történet befejeződött.
eltöröltetett.

tőle jöttem. és először nem néztem föl elszoruló
szívvel Zsófia ablakára útközben

1982.04. // C. 01087/1

[ezek a rohadt költők]

ezek a rohadt költők
szenvadni is szakszerűbben tudnak.
kellenél nekem
kellenél nekem barátnak
kellenél festéknek
és tulajdonképpen ecsetnek is
(petróleumban ázhatnál délután)

1982.04. // C.01087/2

[ezt a csipeszt tőled kaptam]

ezt a csipeszt tőled kaptam
ezt a könyvet tőled kaptam
ezt a mosolyt tőled kaptam
szeretnék egyszer tőled egy szárnyas csavart is
(körülbelül hatmilliméteresre gondolok)

[valami nevetséges]

ebben is van valami nevetséges
ahogy most mindent
Pilinszky modorában gondolok el.
de hát: ideköltözött.
micsoda vendégség!
a felnőtté avatás szertartása?
nem. ez így nem igaz.
ezen rég túl vagyok.
talán így mondhatnánk:
még ő is! kicsit sokan vagytok így hirtelen.
örülök nektek.
föltegyek egy teát?

1982.04. // C.01087/5

[szerelem beteljesülve]

szerelem.
beteljesülve
70 grammos irodapapíron
két példányban.

1982.04. // C.01087/6

[nagyon szép vagy]

nagyon szép vagy.
vagy én vagyok ennyire szép?

1982.04. // C.01087/7

[dossziém sorban a polcon]

dossziém sorban a polcon, szemmagasságban:

POSTA

LAKÁS

FOTÓ

GARANCIALEVÉL

SZEMÉT

satöbbi.

most egy új:

SZERELEM

1982.04. // C.01087/8

[hozzádbújni]

hozzádbújni

1982.04. // C.01087/9

[zavarban]

zavarban.

mintha egy váratlan vakáció

– szénszünet vagy mi –

hova is rohanjak hirtelen boldognak lenni –

muszáj ragaszkodnom a minden-reggeli

mosogatás-mozdulataim pontos rituáléjához.

1982.04. // C.01087/10

[anyám virágmintás foteljében]

anyám virágmintás foteljében meghalt egy bácsi.
épp meccset nézett a tévében.
20 éve ennek.
egyik legpontosabb emlékem
pillanat-fejvesztettségem
elektrokardiogram rajzáról.
kapkodó gondolatok
és egy fél óra múlva újra bútort tervezek.
reménynek ennyi

1982.04. // C.01087/11

[hova a francba raktad]

hova a francba raktad megint a zoknimat
– biztos, hogy ezt mondanám tíz év múlva?
nem fogjuk megtudni

[egy középkorú férfi]

egy középkorú férfi a hivatal folyosóján
zavart mosollyal
kiemeli az újszülött fölragasztott fényképeit
zakója belső zsebéből, és nyújtja –
szégyenkezése jogos.
e pillanatban épp egy elefánt
boka fölötti inát kellett volna
átmetszenie, nem tévedő villámmoizdulattal
épp e pillanatban kellett volna
a gőzmozdonyt és az inzulint elgondolnia
és az Eiffel-tornyot fölépítenie.
e fényképet mutató férfi nevetséges,
szánalmas és hatalmas
zavart moizdulattal kotorászom jeleidet.

[amíg itten írok]

amíg itten írok
legalább nem rád gondolok-figyelek
átkozott lány (lény)
hanem némely kötőszavak
esetleges elhagyhatóságára

[hiszen reménytelen]

azt mondom: hiszen reménytelen
de nélküle – nem lenne az?
de hiszen mi nem az?
hibás a kérdés.
féligazság tehát giccsvélemény
a remény minek szóljon:
jövő hétfő délutánnak
a nyugdíj-korhatárnak
(persze magammal veszekszem)
most: VAN
ennél többet kitalálni...?
ne nézzünk az ívfénybe
mert szemvakságot okozhat.
e percben finom munkára
nemigen vagyok alkalmas

[kockás szoknyádról]

(Petri Gyurkának egy
szürke szoknya adatott)

a kockás szoknyádról különösen
sok gondolkoznivalóm van
bár azt se tudom, egyetlen, avagy
többen vannak-e és akkor nyilván cserélgeted.
– mégis, gondolom, biztosan több lehet.
mindenkinek több van.
vegyük a problémakör egyetlen darabkáját:
a hosszát (hosszait) nagyon kedvelem. éppen jó(k).
valahogy befejeznek téged
egy darab zöld(?), kockás valóság
szelíd.
igen, így pontos.
este lerakod a székre, megsimítod.
egy festékfolt – ráhajolva kapirgálsz
utána – begömbölyt, zárt ujjak –
végigmustrálsz körmeidet.
a látottakon elgondolkodol.
a szoknyát kiviszed a szennyesbe.
az új környezetben átfut rajta a szemed
mérlegeled: szereted-e még
vagy inkább otthonra jó csak már.
mikor már nem halogatható: kimosod.
majd a szekrényben széttolva két blúzt,
helyet szorítasz neki
megint végigsimítod
minden nap történik valami

1982.04. // C.01087/17

[egyedül egy üres teremben]

egyedül egy üres teremben
egyetlen széken, középén.
körben homályos poros szőnyegek
és zöld csíkos burák: vészkijárat.

1982.04. // C.01087/18

[találkozásaink ünnepek]

találkozásaink ünnepek
most egy óhajtó mondat következik:
szeretnék veled kába hideg hétfő-keddi reggeleket
fél hét után öt perccel
(nyugodtan nevezhetjük hajnalnak is)
az a rohadt vekker az asztal sarkán
akkor egyetlen mosolyod
más dolgokban meg én segítenék neked

[én csak akkor tudok verset írni]

én csak akkor tudok verset írni
amikor nagyon szomorú vagyok
de nem vagyok mindig szomorú
nagyon
most verset írok neked
hetedszer gépelem, már alig győzöm türelemmel
közben meg fázik a talpam a tornacipőben
valamint elfelejtettem reggelizni
fél tizenegy
mikor telefonálsz

* * *

rendezni azt, amit nem lehet
suttogva elmondani, pedig nem szabad
sáros ruhát naponta lekefélni
és óvni a fiúdat, tőlem is

1982.05. // C. 01087/21

[lenézek a műteremből]

lenézek a műteremből.
az osztottpályás úttest helyett
végtelen zöld mező, lankák.
távolból valaki közeledik felém, magában.
égen földön senki más.
másnap kinézek megint.
még mindig jön.
lassan öregszem,
már sokat állok az ablaknál.
közeledik.
várom.

1982.05. // C.01087/22

[egy márna és egy fecske]

egy márna és egy fecske
az élet dolgairól beszélgetnek.
végül is elkerülhetetlen szóbahozni,
milyen a víz és jó-e levegőn

[Nagymaros, halottam]

Van nekem egy második halottam is,
szintén él: Nagymaros (1969–1980).
Az útvonal a mindenkori vízállástól függött.
A reggeli mise után fölfelé a parti kövek között,
fázva, mindig lehajtott fejjel.
Sok régi kék szikvizesüveg-cserepet találtam így.
(Múlt héten dobtam ki az utolsót.)
A vízparti kavicsmező.
Tudtam, utoljára vagyok itt.
Ahogy a februári nap fölkel
a szemközti hegygerinc kopasz fái között.
Vagy a novemberi.
A nyárfasor, utam vége.
A ködös túlpárt.
Hajókürt
(közben angol nyelvtani fordulatokat memorizálok.)
Sietnem nem kellett,
a reggeli kávé után szervírozták.
Utolsó lakhelyem Alkotóház 15-ös szoba volt.

[a balesetesnek tiszta a tudata]

reggel

gyűrött újságpapír, zöld vödör langyos vízzel.
mosom a műterem oldalsó ablakát
ma talán jössz. szemednek tisztítom az utat.

délelőtt

„15 percre leszaladtam. 11.10.”
(nem teljesített ígéret.
igaz, hiába siettem,
de a kórházból azonnal hazajöttem.)

délután

„A balesetesnek tiszta a tudata, ha a feltett
kérdésekre értelemszerű helyes, és egészséges
embertől elvárható válaszokat ad, tisztában
van helyzetével, az idővel és a térrel.”

(táviratszöveg Szütsnek, borultam a VW-vel,
J. egy leveléért mentem.)

[fehér-fekete kockás folyosó]

fehér-fekete kockás folyosó
padsorok unatkozom. szorongatom a leleteket.
próbálom ezt a Pilinszky-prózát megérteni.
nem akarok én tőled semmit.
csak melletted állni. üldögni.
a hiányod. a zakód bársonyujja.
melletted egy réten, óraszám –
szeretem a képeidet.

[persze, ha itt lennél]

Persze, ha itt lennél, ha bejönnél a fekete kapun át a kerten, be a szobába, levennéd a zakódat vagy mi-csodát, az ablak felé fordulnál és tennél két lépést az asztal felé, rátennéd nyári ridikülödet és a füles bevásárlószatyrot is, majd zárt lábbal előrehajolva lesimítva-lefogva szoknyád, leülnél egyetlen – kissé poros – fotelünkbe.

Most a kép kissé zavarossá válik, Zsófit szívesen odaképzelném, amint leszalad az emeletről, nagy igyekezettel elvélve a fokokat, én – mondjuk – nagy-mama lennék éppen tésztagyúrás közben, lisztes tenyerem széles fekete kötényem oldalába törölném, nehézkesen fölegyenésednék, megigazítva kontyomat, szemüvegem föltolnám és széles mozdulattal ölelnélek át, hát megjöttél Juditkám, csillagom! egy kis fánkot sütök, csak délutánra vártunk.

Aztán letelepednék a hokedlire, és fáslis lábamat dörögölgetve érdeklődnék, s hallgatnálak milyen az élet Pesten. Mennyit dolgozol és mennyit kell rohannod és mi mindenre figyelned, nem könnyű a fiataloknak manapság, akárki akármit is mond, aztán megmutatnám konyhakertem új palántasorát, merev derékkal lehajolva egy-egy csalánt kihuzigálva közben.

Heves mozdulatokkal segítenél.

[távolodom, kedves]

Távolodom, Kedves. Most valami
bódult félálomban, az első osztályú párnázottság
között, karom zsibbadt, velem szembeni
ülésen Zsófia mosolyog. Mintha
átvette volna az Asszony szerepét.
Egyenes derékkel, összezárt térdekkel
támaszkodik a támlának, kis lábai –
a talpak felém, látom őket.
Időnként csendesen; pontosabban
feltűnően halkán megkérdez valamit.
Apu, azok ott tulipánok? – amitől
az egész kupében csend lesz.
Illetve mindenki ösztönösen ehhez
a zajszinthez alkalmazkodik.
Két fiatal munkás is, akik
csak tévedésből kerültek az
első osztályra – valami gyorsvonattal
akartak eredetileg utazni –
most a 3. üveg sörüket isszák,
tekintetük bizonytalan – de
csöndben vannak. Zsófi rám mosolyog,
meztelen (tiszt) lábamat
átteszem mellé az ülésre, ráborul
a térdemre, haját simogatom.
Aztán a vállát, – furcsa,
mert nem szokásunk – tenyerem
érzi a két lapockáját.
Rövid nadrágban vagyok, vadonat
(délben vett) tornacipőmet
levettem – testünk melegíti egymást.
Aztán szétvetett combokkal
a térdemen lovagol, mosolyogva,
megint szótlánul, ebben
alighanem jó adag gyermeki
erotika is van.
Bódító hőségben nagy rohanás után

jutottunk el ehhez a 4 órai
személyvonathoz, nem lehetett a
délivel indulni, mert Zsófit
most avatták kisdobossá. Most
kisdoboshoz méltó fegyelemmel
tűri ezt a fárasztó utazást;
– vágányjavítás – fél órát
állunk – és csöndben ül.
Pedig nem természetes.
Szinte az egyetlen, ami megkülönböztető jegy,
hogy szinte minden gondolata a friss
kék nyakkendő körül forog;
már megbeszéltük, hogy
a Cola-csöppet ki lehet belőle majd
mosni, hogy szerint nejlónból van,
és ezért 40 fokos vasalóval
szabad majd vasalni, hogy
egy csomóra, de kettőre is
lehet kötni – majd lassan
átterelődött az érdeklődése a
dolog öltözködési-cikk oldalára
– azon tűnődött, kívül kell-e
hordani, vagy a garbó alatt
is jó. Megnézette velem,
pontosan középen van-e hátul a
háromszög csücske, megjegyezte
hogy a piros nyakkendő már
nagyobb méretű lesz.
(Szebben írnék, ha nem rázna ennyire a vonat.)
Iszonyú kábult reggel volt, talán
először idén komoly ok nélkül
még fél órát (7– $\frac{1}{2}$ 8-ig) ágyban
maradtam, aztán a fürdőszoba
környékén ténferegtem, aztán hogy
valami sikerélmény – levágtam
a hajamat. Tűnődtem közben,
mit szólnál hozzá – sajátosak a
hajnyírási koncepcióim. Vagy
20 éve magam.
Eszembe jutott,
hogy te két hónapja levágattad – nem

magad kedvéért. Vajon, ha
most hozzányúlsz – nyúlnál –
mik lennének a szempontjaid –
Szeretem a hajadat.
Most hirtelen elfogyott a türelmem,
½ 8 van, még csak Füredig jutottunk el.
Ha nem gyerekkel vagyok, átugorhattam volna
a minket megelőző tapolcai gyorsra.
Most persze szépen írok – megint áll a vonat.
Zsófi még jobban tűri, mint én,
elfelejtkezett rólam, mint
mindig, ha belemelegszik a
játékába, és magának beszél,
vezényel, gajdol.
Most a tenyerét mutatja – evvel a
problémával mindig hozzám fordul:
nem szálla-e az a kis fekete folt?!
Mindig megvárom
az utasításait: engedi-e
hogy varrótűvel alászúrjak,
vagy: most csipesszel próbálkozom.
– Így aztán tűri, – bizalma van.
Most belepislogott a szövegembe,
kérdi: mi az a kettőspont.
Ígérem neki, majd keresek
egy jó példamondatot rá.
Most meg magát parodizálja: gajdol
Apu, mikor szállunk már le.
Jaj, milyen lesz ez a nyár?
Ilyen gondokkal nem számoltam...
Folyton folyvást csak a megszervezés
pillanat-izgalmai: mikor látlak?!
És abban a pillanatban kéne a lelket lefékezni
és a Jelenre figyelni végre –
és hosszú nyugodt unalmas
történetek végéig eljutni,
mosolyognál mosolyognék,
most nagyon távoli vagy megint [...]

(Bp-Révfülöp, vonaton.)

[nyugodt vagyok]

nyugodt vagyok.
alkonyodik.
tudom, mi fog történni.
az elhunyt hagyatékát felszámoló rokon
kedvetlen pillantásával nézek szét magamban,
szobámban.
mivel kezdjük.
először a szoba közepére a szemétkosarat.

[rohannak a napok]

rohannak a napok
meleg van
iszonyú fáradt vagyok
kéne kölcsön kétezer forint
ebédet is kell vásárolni
született egy gyerekem
várok egy telefont
nem értek semmit
félek a jövőtől

1982.09. // C.01164

[megint sötét éjszakám]

megint sötét éjszakám.
nem értem a teremtet.
nem értek egyet.
és egyébként is;
ki tud kánikulában verset írni?!

1982.12. // C.01177

[talált vers]

(rádióból) (fontos)
az apatikus sün nem szúr.

1983.07. // C.01234

[motorizált hadosztályommal]

motorizált hadosztályommal nekiindultam,
hogy egy tollpihét
letegyek az ajtaja elé.

1992.05.05. // C.02287

[Párizs, utolsó éjszaka]

Fölébredtem, négy-öt felé lehetett, nem néztem meg.
Forgolódtam. Az estéről hozott izgalom,
meg kéne venni azt a fűrészgépet.
Iszonyú pénz. Megtehetem-e.
De húsz éve kellene, keretkészítéshez.
Nincs irgalom, dönteni kell.
Elaludtam.
Valami csoportos sétába keveredtem,
kutyákról is beszélgettünk.
Amitől mindig félttem,
mellettünk szép lassan eldőlt egy építési toronydaru.
És akkor mellém sodródott.
Föllépett egy párkányra, mint azon a fotón
s szembefordult velem.
Hátizsák volt rajta.
Rám mosolygott, majd átölelt,
hogy ezután minden másképp lesz.
Talán meg is csókolt.
Arra ébredtem, hogy a szomszédban
fölsír egy gyerek.
Tegnap láttam, fiúcska, néger.
Kászálódok, készülök a fűrészboltba.
Még nem tudom, hogy nem fogom megvenni.
Hát ennyi. 1992-t írunk, tehát 26 éve váltunk el.

2010.09. // C.15958

[család]

A nők a férfiak karbantartására lettek kifejlesztve.
A férfiak például egy ecsetnek látszó tárggyal
fenntartják a társadalmat.
A gyermekek pedig olykor hazatelefonálnak.

2013.11.01. // C.12443

[halottak napja]

az én halottaim mind élnek csakugyan
húsz kilométeres körzetben körülöttem
bankkártyával és telefonnal
igazán halott hároméves kislányom
akinek játékkutyát varrtam
még farkát öltögettem
elől ő már simogatta
igazán halott óvodás kislányom
hazafelé csak annyit mondott úgy vártalak
halott kislányom rárakott iskolatáskával
az volt a véleménye
nagy szalság az egész
az er betűt még nem tudta
halott lányom fekete körömcipőben
halott a már munkába induló
élő egereket kellett földhöz csapnia a sasok számára
most hetente beszélünk telefonon
ilyenkor is négy gyereke lóg rajta
halott a kisiú aki kétévesen ecseteimet –
nézegetem régi fényképeimen
évente ötször forgat Nyugaton
halott az az építészlány menyasszonyi fehérben
az én asszonyom is lehetett volna
itt lakik a várkerületben

negyedik éve özvegy már
halott apám Paul Klee mert elfelejtettem
igaz Giorgio Morandi nagyon is él
halott az evezés augusztus tizenhatodika óta
utoljára kétpárevezősben
a Hajógyári öbölben egyetlen forduló
a többihez már fáradt voltam
halott Assy kutyám pedig az bernáthegyi volt
elajándékoztam azt is
ki él itt egyáltalán
de halottaim által vagyok gazdag
és ők is gazdagabbak általam
és ez így van jól.

[ma álmodtam]

rég nem láttuk egymást
talán véletlen hogy találkoztunk
egy üres mellékutcában
alkonyodott
ő fáradt és szomorú volt
átkaroltam nem ellenkezett
ritka perc most gyengébb volt nálam
szótlanul ballagtunk
belépve a terembe ellépett mellőlem
hogy ő külön helyre ül
most ne csókold meg őt előttem mondta
és engem se
vártuk a zenekar bejöttét
a mellettem-hely üresen maradt
ő az első sor szélére ült
messze tőlem és tőle is
aki szintén ott valahol

2016.01.17. // C.15629

[2016. január, megint álmodtam]

hogy lehet megjeleníteni
ezeket a történésvillanásokat
ha mégis, ha muszáj
völgyön át, nehéz zsákkal
ebédhez tálalás
egy könyv kinyitva
azt kérdi, hol vagyunk
egy hideg fémkorlát
hibás útvonaltérkép
a földön fokhagymagerezdek
alkonyati felhők
akkor egy világosabb kép
balról mellém léptél
kezed pillanatra a vállamon
és elindulunk
valahova

2016.05. // C.15900

[ötven éve]

Ötven éve búcsúzott el.
Most álomban odalépett hozzám,
hogy rendezd hát el dolgainkat.
Hiánya kincsem.

2016.12.24. // C.16248

[megöregedtünk]

megöregedtünk
ötven éve hiányzol
minden rendben van
szép volt
köszönöm

2017.05.16. // C.16598

[szürke]

Én szürkét ütköztetek lilával.
Átlépni ezen a hirtelen fájdalom.
Hogy hiszen minden rendben van.

2017.08.09. // C.16695

[botorkáló]

botorkáló kábultan
álomban várakozó-boldog voltam
tévedés lehetett

2017.10.01. // C.18599

[közös képiünk]

2017. okt., ötven éve végzett
iparművészeti főiskolások kiállítása.
Zsófi kitalálta, arra egyik általam
megtisztelt képét – ikonfalat –
És ha sikerülne a modell-gyereket föltalálni,
a nevezetes Biszku-lányok
ültek az évfolyamnak modellt,
a szomszéd suliból.
VÁLINEWS-ra föl,
fél óra után mail jött: a szomszédom.
Eljöttek, B. Zsuzsa ma barátom.

2017.10.09. // C.16851

[meztelen]

A lány nem vette észre, vagy figyelmen kívül hagyta,
hogy ez közös öltöző.
Nyugodtan hajladozott, öltözködött meztelenül.
A bozontja. Szép mellei.
Mint mikor a távoli New Yorkra emlékszik vissza az
ember, csöndes édes fájdalommal.
Próbálgattam jobbról is balról is, üresek a szavak.
Aztán úgy a tizedik hosszánál
lassan kezdett halványulni.
E. húszévesen, bő fél százada melltartójára
elől patentot varrt a kedvemért.
A hatosról leszállva hazafelé
vettem magamnak egy csokoládés tekercset.
Belül lekvárral.
Majd festek szép képeket.
Majd majd.

2017.10.09. // C.16852

[egy lány]

Egy leány mellei. Az összes többi csak mellébeszélés.

[tökéletesen értelmetlen]

Tökéletesen értelmetlen vágy, de így van.
Befejeződő életemből egyetlen mondat hiányzik,
fura módon, tartósan.
Egy mondatod. Hogy akkor, ötven éve,
nagyon fontos voltál nekem.
Tökéletesen értelmetlen, de így van.
Karácsonyfádat megnéztem.
Minden karácsonyfa hivatalból szép.
Én a sok ezüstcsillogókat szoktam szeretni rajtuk.
Mondod, elmaradt.
Ha meghívsz, koccintunk.

és halálos zavar hetekig, hogy ezt el is küldtem
– minek ilyenmel zavarni Őt
– hűtlen elhagyás kezdete, bár ha csak gondolatban
– vállalja-e az ember leggyengébb pillanatait
– a befejeződő – affektálás
– igenis, uralkodhatni kósza érzelmeinken
– de a szöveg vérzik, és ez érték, ez irodalom

[január huszadika]

január huszadika volt, este
vagyis ma ötven éve
valamilyen rövidital és lassú tangó
a szűk parketten a zongora mellett
az apró félhomályos Szép Ilonkában
és aztán az első csók a Duna-parton
séta a fagyos Tabánban
egy pad
belső hangot követve
szoknya-vonatkozások is
hajnali kettő és mínusz tíz fok
ezt szoktam volt inkább ünnepelni
nem az esküvő napját júniusban
már bevallhatom
mert elévült
hogy délután latolgatta
esti meghívásomat
hát szóba hoztam fehér ingem sajnálatos hiányát
ezután azt beszéltük át meg át
amivel el is dőlt a történet
ma néha-néha
a műterem közepén
ha nem túl fáradtak
Rock Around the Clock
ismerkedünk

[hajnali mailek, Csomay Zsófi]

Kösz, elolvastam interjúdat. Hatalmas életpályád. Igazi érték vagy, tudod, tudnod kell. Díjak, stb., szép. És érdektelen. Hanem, hogy sokakat elindítottál pályáján, sokaknak segítesz. Sokan szerettek és szeretnek. És ipar/művész, nagy kaliberű. A házaid. Mellesken nyilván 11 unokádat is te szülted.

Kapacitásodat 50 éve bámulom.

Munkám befelé, csendes, nehezebb lett volna mellett. Így volt szép, így volt jó, ötven évig távolból szeretni téged.

Még valami. Nem érted, mit publikálok én itt naponta nyakra-főre, bele a nagy nyilvánosságba. Szórakoztató és hasznos. Melléktermék, könnyű már kifelé, fontosat is, *méjen* őszintén, a magamban megépített munka után. Egyébként 69 kiló vagyok, és épp egy életműalbumot csinálok, véletlen magamról.

Gratula neked, életgratula. ölel d.

– Drága vagy, kösz... A „mélyen” így íródik. Hát, így jobb volt az élet, a beteljesülés rontja a lelket. Zs.

– csillagom, a méjen azért volt kurzív... zárszónak: kék-zöld kockás szoknyáját nagyon szerettem d.

– én meg a kék fiókos szekrénykét – bunkó vagyok

– Jó ez így. nagyon.

Két életmű épült fel belőle. H. Gy.

2018.03. // C.17207

[erősebb nálam]

nem tudok rajta segíteni

2018.07. // C.17461

[esetleg már itt]

Szerettem ezt a Moszkva teret.
Negyvenes évek végétől – Széll Kálmán tér –,
szombat délutánonként húgommal az iskolából
Zsenimamához Zugligetbe, baracklekváros tojáshab,
segítettem fölverni, kezembe adták az üstöt,
társasjáték dobókockával,
bújócska Guszta néniel a kertben,
csak később került ágyba, hosszan,
végre, agyvérzéssel.
Ámulatos üvegtetejű barométer,
belül ezüst szerkezettel,
Miklós nagybácsi – soha nem láttuk –
félsötét szerszámkamrája, esztergagéppel,
egy súlyos aranyozott kötet
titokban Kossuth levelezéséből,
mert a könyvszekrénybe nem szabadott benyúlni,
és egy képeslap Helgoland szigetéről
az sokáig foglalkoztatott, ismeretlenül.
Hazafelé este már sötétben mindig a vak hadirokkant
a 61-es megállóban, tangóharmonikázott. Félttem.
Aztán a zugligeti Főiskola, 1962–67, esetleg már itt
találkoztunk Zsófiával, háromnegyed nyolc, 81-es vil-
lamos, a Jakuba-kocsi, ha azt lekéstük, rajztanárunk
megdorgálhatott.
A tér találkozóhelye a háromágú Gomba, belül presz-
sóval.

Akkor még a '81-esek, jóval későbbi tragédia,
botrány, hogy átnevezték őket 58-asnak.
1972-ben pedig végleg szomszédságába költöztünk,
vasárnap a fogaskerekű, a 22-es busz, a hegyek.
A kettes metró erőszakos legyezőháza
akkor már megvolt.

2018.12. // C.17747

[trecento 1964]

főiskola
mintha otthon, úgy
díszítette asztalát az enyém
mellett, meg az én
falamat, ablakunkra
meg száraz levél

2019.01. // C.17814

[egyetlen]

Egyetlen vágyamat ismerem, hogy
1965-ben odasimuljon hozzám,
avval, hogy nagyon szeretlek.

2019.01. // C.17817

[első táncunk]

Első táncunk 51. évfordulójára
Hollandiából virág 950 huf
Zöld nélkül

2019.04.11. // C.18349/A

[két évünk]

Két évünk együtt.
Főiskoláskori szerelmem
most valami egyetemi rangot kap.
Körlevél, pár mondatot kér sokunktól
a szervező a laudációhoz.
Azt akartam volna valahogy megfogalmazni, hogy
sok területét ismerem...
de hát ezt mégse lehetett:

*Egy réges-régi évfolyamtárs,
valaha együtt jártunk, ha még emlékszik rá,
a Zugligeti Főiskolára...
Náncsival és Fülöppel együtt örülünk
és gratulálunk is e szép történethez.
Váli Dezső*

Ezt csak ő fogja érteni, a földön rajta kívül
már senki.
Náncsi a dadája, Fülöp 50 év előtti foxija volt.
Ismertem mindkettőt.
Náncsi kollokviumidőben Veszprémben
biliben gyertyát égetett, vizsgát segített.

Zsófia. És éppen ma.
Költészet Napja; április 11., első szerelmes éjszakánk.
(Ötvenedik fordulóra hatalmas sárga virágcsokor.

Rám nevetett; tudod, ilyenkor mit,
a francia regények szerint.)
Aztán '66., a búcsú.
A tanári kar egy értekezleten úgy döntött, Válinak ez
okból nem kell bejárnia.
Ő akkor már mással járt, rajzasztalunk
az osztályteremben egymás mellett.
Delőttönként otthon fogösszeszorítva
újra kezdtem festeni.
Együtt élni nem ment volna.
De emléke élethossziglan, nem harmadolva.
Három unokám egy dédunokája,
és ez így kerek
életköltemény
esteledik

[labirintus]

Tudtam, hogy labirintus; aggodalom, mert mindig hosszan bolyongtam a föld alatt a gyéren világított éjszakai folyosókon, mire megtaláltam. Sikerült. Hosszú sor állt mozdulatlan csendben a peronon. Beálltam a végére, vártuk a metrószerelvényt. Az ott szolgálatos üldögélő ügyelőnek: egyetlen centime-om sincs. – Nem baj, segítőkészen biztatott, s keresgélve csakugyan találtam egy magyar ötvenforintost. Váratlanul elfogadta. Majd kényszeres fölöslegesen rákérdeztem, hány megálló a Louvre. Két átszállással, és sorolta a megállóneveket, azonnal tudtam, úgyse bírom megjegyezni. De hát nem is oda készültem. Késedelmesen valahogy szállásomra keveredtem. Nem volt ott. Hívom. Igen, voltam, de hát te nem... (Közben a szobában matató festőfiúk egyike rákérdezett –, kitalálta, kivel beszélek. Őt egy elterelő szóval félrevezettem.) És akkor egy nehéz sóhaj, hogy most evvel átlépem határait, döntöttem: fölmegek hozzád. Kertes családi házuk; tudtam, férje nincs otthon. A mondat félreérthetetlen volt. Jó, mondta majdnem közömbösen. És hozzátette, ki is vehetnének egy albérletet, a felét te fizetnéd, felét én. Elindultam. Erre ébredtem.

2019.06. // C.18186

[hanyagságom]

Mert mindig ez a hanyagságom.
Amikor abbahagytuk,
'66-ban, elfelejtettem kiszerezni belőle.

2019.07. // C.18413

[álom 2019. 07. 15.]

várokztam
Ő a másik csoportot vezeti
talán megtalálom
de lesz-e ideje
és hova mennek

[álom 2019. 07. 24.]

Fock Jenő nevét délután hallottam, így kerülhetett az álomba, Soros Györgyért pedig kétnaponta imádkozom; pogányságot és átkot hoz Európára. Tehát harmasban egy autóban, és elöl a sofőr, békésen beszélgettünk. Mellesleg, hogy persze, ők elintézik nekem, odaadják azt a papírt. Megérkeztünk Pestre, az állami ünnepségre. Jöttünk, elváltunk.

És akkor egy hatalmas soktermes labirintus, igyekezve átvergődni a termeken, bennük a zsúfolt tömegen; kezdtem keresni útitársaimat, kellene az az irat.

És nincsenek, és nincsenek. Talán majd ezen az ajtón át, az Operaházba, hiszen az ünnepség ott.

Nyitom, újabb termék, furakodom, kisebb csoport, Zsófia élénken gesztikulálva beszélget valakivel.

Elhaladok mellette, rámosolygok, beletúrok a borzas csutak hajába, és szó nélkül tovább.

Újabb ajtó, újabb emberek, és és nincs tovább.

Talán már félálomban, hogy nana, könnyed mozdulatom jelezni kívánta tőle-függetlenségemet is.

2019.08. // C.18466

[álom 2019. 08. 12.]

Fáj a fejed – mondta,
feküdj oda föl. Segítek.

2019.09. // C.18531

[álom 2019. 09. 28.]

Szobájában, mintha ősidőktől,
tettem-vettem, sürögtem körülötte.
Olykor egy-egy szó.
– Most jönnek hozzám, menj.
Négykor gyere vissza.
Hogy kíméljem, magamtól is:
– Nem, akkor nem tudok.
Már az ajtóban, s csakugyan, egy fiatal házaspár.
S a férfi váratlanul, hogy ő hallotta azt rólam,
magához emelte kezem, és megcsókolta.

[Ő]

Hazafelé egy tollpihe a járdán. A Főiskolán mellett ült. Azonnal beleszerettem, idő után tudomásul vette. Két év. Rajzasztalomat megtoldottam két méterrel, a szombat-vasárnapokat is átdolgoztuk, ha virágot hozott, vázába tettük. Íróasztalom alsó fiókjában tiszta törülközője és fehér bugyija. Hol én kértem meg a kezét, hol ő az enyémet. Vizsgaszexonban a virrasztást én éjfélig bírtam, ő persze négyig.

Érettebb volt nálam, ígértem neki, behozom. Aztán jött A fiú, elvitte. Noha alig éltem túl, máig hálás, nem voltunk egymáshoz valóak, én nőbb nőt, ő alighanem férfibb férfit kívánt.

Eltelt 53 év. Házasságaink; minden tisztességes házasság nehéz. Családot építettünk, és életműveket; most éppen két gyönyörű lila háza Zugligetben.

Nekem 1000 képeim, egyebek.

És így szép ez a történet.

Csak én tévedésből elmulasztottam idején kiszerezni belőle. Álmodom vele. Vágyam, ha még. Igen, vágyam. Szeretnék még egyszer mellette két órát csendben heverészni, immár ölelés nélkül.

Két okból lehetetlen. Nem lenne rám ideje, mert az unokáknak sütni, és megvalósíthatatlan lenne neki csöndben maradni. :-))

[2019. 10. 08.]

A Főiskolán Zsófi mellettem,
az ő asztala kettővel előttem.
Én Apó voltam, ő Petúr.
Tíz éve halt meg.
Most levele a MOME-kiállításon, egy tablón
Zsófihoz,
1966. aug.; három héttel elválásunk után.
Hátborzongatóan teoretikus.
Hát én nem ilyen szerelmes leveleket írtam neki.

Negyven évig
a két rajzasztal egymás mellett. Otthon.
Közös házaik.
Zsófi fejezte be
félbehagyott terveit.

– 1959 havas tele, Galyatető –;
Anyácskámtól is egyetlen pillanat
alatt szakadtam el egészen.
Tőle ma.

[ki viszi át]

Kata nem ilyen.

A tintahal nőstény párosodás után olykor
megeszi a teljesen legyengült hímet.

Valószínűleg nem mindig.

Mert hát akkor, ugye.

És ki viszi át –
az óvodába.

[tartalom]

1963.12.03. // C.00055 [tudod, nem hittem]	5
1964.01.26. éjjel // C.00058 [muszáj mindig rád gondolni]	6
1964.01. // C.00058 [elégia kicsiben]	7
1964.01. // C.00059 [minden este]	8
1964.01. // C.00059 [mért jössz ide minden este?]	9
1964.01. // C.00059 [gondolataimat]	10
1964.01. // C.00059/3 [miből hiszed, hogy mi erősek]	10
1964.04. // C.00062 [életemet is átrendezném kedvedért]	11
1964.09. // C.15555 [bujócska]	11
1965.04. // C.18598 1965.04.11. [fiúból férfi]	12
1966.07.10. // C.00088/A [Zsófi ügyem]	12
1966.07. // C.00088/B [búcsúzólevél]	13
1966.09. // C.00093 [estefelé, amikor]	14
1966.12. // C.00102 [tudom, hogy tíz év múlva]	15
1966.12.25. // C.00105 [százötös lap]	16
1967.06. // C.00117 [csöndes jó szót]	17
1968.04.08. // C.00016 [háromnegyed tíz]	18
1986.06 // C.11721 [arra ébredtem]	18
1968.07.29 // C.00182 [valaha is vágytam]	19
1968.08. // C.00184 [tulajdonképp rég vártam halálodat]	20
1969. // C.02149 [Kata-levelek/8]	21
1969.02. // C.02150-151 [Kata-levelek/9]	22
1969.04 // C.00203 [Kata]	25
1969.04 // C.00202 [munkám eddigi célja]	26
1969.09 // C.02153 [Kata-levelek/11.]	27
1969.11. // C.00244 [álomban megint]	29
1970.01. // C.11704-705 [Katának]	30
1970.03 // C.00257 [magyarázat Katának]	32
1970.03. // C.00257/2 [távirat Katának: a fázó harangvirágok]	33
1971.11. // C.00383 [bontóok-e]	33
1971.11. // C.00384 [veled álmodtam]	34
1971.12. // C.00385 [már föl se írom]	35
1972.02. // C.00396A [ma éjjel diplomaták között]	36
1972.12. // C.00430 [kotorászom ceruza után]	37
1973. 03. // C.00438/2 [álmodtam megint]	38
1973.04. // C.00441 [majd egyszer elviszlek]	38
1973.05. // C.00443 [torlódás, kinézek a villamosból]	39
1974.06.06. // C.00462 [Párizs, elfelejtettem, hogy tíz éve már]	40
1977.09. // C.00641 [megint álmodtam]	41
1980.11. // C.00953 [ha lenne anyám]	42
1980.12. // C.00964 [szarvasbogár]	43
1982.03. // C.01084 [a legelső]	44
1982.03. // C.01086 [első előtti]	44
1982.04. // C.01085 [egy tizenkilenc éves történet befejeződött]	45

1982.04. // C.01087/1 [ezek a rohadt költők] 46
1982.04. // C.01087/2 [ezt a csipeszt tőled kaptam] 47
1982.04. // C.01087/3 [valami nevetséges] 48
1982.04. // C.01087/5 [szerelem beteljesülve] 49
1982.04. // C.01087/6 [nagyon szép vagy] 49
1982.04. // C.01087/7 [dossziém sorban a polcon] 50
1982.04. // C.01087/8 [hozzádbújni] 50
1982.04. // C.01087/9 [zavarban] 51
1982.04. // C.01087/10 [anyám virágmintás foteljében] 52
1982.04. // C.01087/11 [hova a francba raktad] 52
1982.04. // C.01087/12 [egy középkorú férfi] 53
1982.04. // C.01087/13 [amíg itten írok] 54
1982.04. // C.01087/14 [hiszen reménytelen] 55
1982.04. // C.01108/16 [kockás szoknyádról] 56
1982.04. // C.01087/17 [egyedül egy üres teremben] 57
1982.04. // C.01087/18 [találkozásaink ünnepek] 57
1982.04. // C.01087/19 [én csak akkor tudok verset írni] 58
1982.05. // C.01087/21 [lenézek a műteremből] 59
1982.05. // C.01087/22 [egy márna és egy fecske] 59
1982.05. // C.01087/24 [Nagymaros, halottam] 60
1982.05.07. // C.01087/25–27 [a balesetesnek tiszta a tudata] 61
1982.05. // C.01087/28 [fehér-fekete kockás folyosó] 62
1982.05. // C.01087/29 [persze, ha itt lennél] 63
1982.06. // C.01087/30 [távolodom, kedves] 64
1982.06. // C.01151 [nyugodt vagyok] 67
1982.08. // C.01157 [rohannak a napok] 68
1982.09. // C.01164 [megint sötét éjszakám] 69
1982.12. // C.01177 [talált vers] 69
1983.07. // C.01234 [motorizált hadosztályommal] 70
1992.05.05. // C.02287 [Párizs, utolsó éjszaka] 70
2010.09. // C.15958 [család] 71
2013.11.01. // C.12443 [halottak napja] 71
2015.05.05. // C.15216 [ma álmodtam] 73
2016.01.17. // C.15629 [2016. január, megint álmodtam] 74
2016.05. // C.15900 [ötven éve] 74
2016.12.24. // C.16248 [megöregedtünk] 75
2017.05.16. // C.16598 [szürke] 75
2017.08.09. // C.16695 [botorkáló] 76
2017.10.01. // C.18599 [közös képünk] 76
2017.10.09. // C.16851 [meztelen] 77
2017.10.09. // C.16852 [egy lány] 77
2017.12.31. // C.17095 [tökéletesen értelmetlen] 78
2018.01.20. // C.17080 [január huszadika] 79
2018.03.15. // C.17205 [hajnali mailek, Csomay Zsófi] 80
2018.03. // C.17207 [erősebb nálam] 81
2018.07. // C.17461 [esetleg már itt] 81
2018.12. // C.17747 [trecento 1964] 82

2019.01. // C.17814 [egyetlen] **82**
2019.01. // C.17817 [első táncunk] **83**
2019.04.11. // C.18349/A. [két évünk] **83**
2019.05. // C.18135 [labirintus] **85**
2019.06. // C.18186 [hanyagságom] **86**
2019.07. // C.18413 [álom 2019. 07. 15.] **86**
2019.07. // C.18418 [álom 2019. 07. 24.] **87**
2019.08. // C.18466 [álom 2019. 08. 12.] **88**
2019.09. // C.18531 [álom 2019. 09. 28.] **88**
2019.10. // C.18574 [Ő] **89**
2019.10.08. // C.18576 [2019. 10. 08.] **90**
2019.10.26. // C.18652 [ki viszi át] **91**

ÚMK–HTSART

Felelős kiadó Németh István

Felelős szerkesztő Nemeskéry Artúr

Layout Duma Attila

Készült a HTSART nyomdában

Felelős vezető Halász Iván

ISBN 978-615-80411-8-8

DESKE.HU / MŰFAJOK:

FESTMÉNY

GRAFIKA

FOTÓ

DIZÁJN

PLASZTIKA

FILMEK tőle-róla

C. NAPLÓ / OSZK. Kézirattár

VÁLINEWS / OSZK. Kézirattár

KÖNYVEK

1992. C. NAPLÓ

1993. TANÚ EZ A KŐHALOM
ZSIDÓ TEMETŐK KÖZÉP-
EURÓPÁBAN

1997. VÁLI-monográfia

2000. VÁLI-OEUVRE CD-ROM

2000. VÁLI-OEUVRE honlap

2007. ZSIDÓ TEMETŐK
festmények – grafikák – fotók

2008. F. NAPLÓ fotóalbum

2008. DESKE HU - LEVELEK
LE MEUX-BE

2008. DESKE HU hangoskönyv,
kötetmelléklet

2009. B. NAPLÓ grafikák

2010. LÁTHATATLAN VÁLI
festmények közgyűjtemé-
nyekből

2015. VERSNAPLÓ versek

2018. A. NAPLÓ festmények

2019. SZERELEMNAPLÓ versek

VERSEK

Ára: 3202 Ft

ISBN 978 963 1242 17 1

majd egyszer veszek,
elvisilek színeszettekén
ahajtott a lovakat
száz év múlva, ez egyben —

DESKE.HU

SZERELEMNAPLÓ 1963–2019 válogatás